

1976. évi 8. törvényerejű rendelet

az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről

(A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa megerősítő okiratának letétbe helyezése az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál 1974. január 17-én megtörtént. Az Egyezségokmány a 49. Cikk 1. bekezdése értelmében 1976. március 23-án lépett hatályba.)

1. § A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát e törvényerejű rendelettel kihirdeti.

2. § A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya hivatalos, magyar fordítása a következő:

„A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya

Az Egyezségokmány részes államai

tekintetbe vették, hogy az Egyesült Nemzetek Alapokmányában meghirdetett elveknek megfelelően az emberi közösség valamennyi tagja veleszületett méltóságának, valamint egyenlő és elidegeníthetetlen jogainak az elismerése a szabadság, az igazságosság és a világbéke alapja, felismerték azt, hogy ezek a jogok az emberi lény veleszületett méltóságából erednek,

felismerték, hogy az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának megfelelően a polgári és politikai szabadságjogokat élvező, a félelemtől és a nélkülözéstől mentes szabad emberi lények eszménye csak úgy valósítható meg, ha olyan feltételeket hoznak létre, amelyek révén mindenki élvezheti polgári és politikai, valamint gazdasági, szociális és kulturális jogait, tekintetbe vették az államoknak az Egyesült Nemzetek Alapokmányából folyó kötelezettségét az emberi jogok és szabadságok egyetemes tiszteletben tartására, figyelembe vették, hogy az egyének kötelességei vannak más egyének és a közösség iránt, amelyhez tartozik, és törekedni köteles az Egyezségokmányban elismert jogok előmozdítására és tiszteletben tartására, és ezért megállapodtak az alábbi cikkekben:

I. rész

1. Cikk

1. Minden népnek joga van az önrendelkezésre. E jog értelmében a népek szabadon határozzák meg politikai rendszerüket és szabadon biztosítják gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésüket.
2. Céljai elérése érdekében minden nép – a kölcsönös előnyök elvén alapuló nemzetközi gazdasági együttműködésből és a nemzetközi jogból eredő kötelezettségeinek tiszteletben tartásával – szabadon rendelkezik természeti kincseivel és erőforrásaival. Semmilyen körülmények között sem fosztható meg valamely nép a létfenntartásához szükséges eszközeitől.
3. Az Egyezségokmányban részes államok, ideértve azokat is, amelyek önkormányzat nélküli, illetőleg gyámsági területek igazgatásáért felelősek, előmozdítják a népek önrendelkezési jogának megvalósítását, s ezt a jogot az

Egyesült Nemzetek Alapokmányának rendelkezéseivel összhangban tiszteletben tartják.

II. rész

2. Cikk

1. Az Egyezségokmányban részes, valamennyi állam kötelezi magát, hogy tiszteletben tartja és biztosítja a területén tartózkodó és joghatósága alá tartozó minden személy számára az Egyezségokmányban elismert jogokat, minden megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

2. Az Egyezségokmányban részes államok kötelezik magukat arra, hogy alkotmányos eljárásukkal és az Egyezségokmány rendelkezéseivel összhangban gondoskodnak olyan törvényhozási vagy egyéb intézkedések meghozataláról, amelyek az Egyezségokmányban elismert jogok érvényesüléséhez szükségesek, amennyiben ilyenek még nem volnának hatályban.

3. Az Egyezségokmányban részes minden állam kötelezi magát annak biztosítására, hogy

a) minden olyan személy, akinek az Egyezségokmányban elismert jogai vagy szabadságai sérelmet szenvednek, hatékony jogorvoslattal élhessen akkor is, ha a jogok megsértését hivatalos minőségben eljáró személyek követték el;

b) a jogorvoslattal élő személy jogai tekintetében az illetékes bírói, államigazgatási vagy törvényhozó hatóság vagy az állam jogrendszere szerint illetékes más hatóság határozzon, és fejlessze a bírói jogorvoslat lehetőségeit;

c) az illetékes hatóságok a helytállónak elismert jogorvoslatnak érvényt szerezzenek.

3. Cikk

Az Egyezségokmányban részes államok kötelezik magukat, hogy az Egyezségokmányban meghatározott valamennyi polgári és politikai jog tekintetében biztosítják a férfiak és nők egyenjogúságát.

4. Cikk

1. A nemzet létét fenyegető és hivatalosan kihirdetett szükségállapot idején az Egyezségokmányban részes államok az adott helyzet által szigorúan megkövetelt mértékben tehetnek olyan intézkedéseket, amelyek eltérnek az Egyezségokmányban vállalt kötelezettségeiktől, feltéve, hogy az ilyen intézkedések nem állnak ellentétben egyéb nemzetközi jogi kötelezettségeikkel és nem jelentenek kizárólag faj, szín, nem, nyelv, vallás vagy társadalmi származás alapján történő megkülönböztetést.

2. E rendelkezés alapján nem lehet eltérni a 6., 7., 8., (1. és 2. bekezdés), 11., 15., 16. és 18. Ciktől.

3. Az Egyezségokmányban részes minden állam, amely él az eltérés jogával, az Egyesült Nemzetek Főtitkára útján haladéktalanul tájékoztatni köteles az Egyezségokmányban részes többi államot azokról az intézkedésekről, amelyekről eltért és azokról az okokról, amelyek erre késztették. További tájékoztatást kell adni ugyanezen az úton arról az időpontról, amikor az állam az ilyen eltéréseknek véget vet.

5. Cikk

1. Az Egyezségokmány egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az jogot adna bármely államnak, csoportnak vagy személynek olyan tevékenység kifejtésére, vagy olyan cselekedetre, amely az Egyezségokmányban elismert jogok és szabadságok megsemmisítésére, vagy azoknak az Egyezségokmányban meghatározottnál nagyobb mértékben való korlátozására irányul.

2. Az Egyezségokmányban részes bármely államban törvény, egyezmény, rendelet vagy szokás által elismert, vagy azok alapján hatályban levő egyetlen alapvető emberi jog korlátozása vagy csorbítása sem engedhető meg azzal az ürüggyel, hogy az Egyezségokmány az ilyen jogokat nem, vagy csak kisebb mértékben ismeri el.

III. rész

6. Cikk

1. Minden emberi lénynek veleszületett joga van az életre. E jogot a törvénynek védelmeznie kell. Senkit sem lehet életétől önkényesen megfosztani.

2. Olyan országokban, amelyek a halálbüntetést nem törölték el, csak a bűncselekmény elkövetése idején hatályos törvényben meghatározott legsúlyosabb bűncselekményekért lehet kiszabni halálbüntetést, és az nem állhat ellentétben az Egyezségokmány rendelkezéseivel, sem a népirtás bűncselekményének megelőzéséről és megbüntetéséről szóló egyezménnyel. E büntetést csak az illetékes bíróság által hozott jogerős ítélet alapján lehet végrehajtani.

3. Amennyiben az élettől való megfosztás a népirtás bűncselekményét valósítja meg, egyetértés áll fenn abban a tekintetben, hogy e cikk egyetlen rendelkezése sem hatalmazza fel az Egyezségokmányban részes valamely államot arra, hogy

bármilyen módon eltérjen olyan kötelezettségektől, amelyeket a népirtás megelőzéséről és megbüntetéséről szóló egyezmény rendelkezései értelmében vállalt.

4. Bármely halálra ítéltnek joga van kegyelmet vagy a büntetés megváltoztatását kérni. Közkegyelmet vagy egyéni kegyelmet minden esetben lehet adni, illetőleg a halálbüntetést minden esetben meg lehet változtatni.

5. Halálbüntetést nem lehet kiszabni a 18. életévüket be nem töltött személyek által elkövetett bűncselekmények miatt, és azt terhes nőknél nem lehet végrehajtani.

6. E cikk egyetlen rendelkezésére sem lehet hivatkozni avégett, hogy késleltessék vagy megakadályozzák a halálbüntetésnek az Egyezségokmányban részes valamely állam általi eltörlését.

7. Cikk

Senkit sem lehet kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánásnak vagy büntetésnek alávetni. Különösen tilos bárkit szabad hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletnek alávetni.

8. Cikk

1. Senkit sem lehet rabszolgaságban tartani; a rabszolgaság és a rabszolga-kereskedelem minden formájában tilos.

2. Senkit sem lehet szolgaságban tartani.

3. *a)* Senkit sem lehet kényszer- vagy kötelező munka végzésére kötelezni;

b) ennek a bekezdésnek az *a)* pontját nem lehet úgy értelmezni, hogy az azokban az országokban, ahol valamely bűncselekmény miatti büntetésként kényszerszolgálat

járó szabadságvesztést lehet kiszabni, megakadályozná az illetékes bíróság által hozott ilyen ítélettel elrendelt kényszermunka végrehajtását;

c) e bekezdés szempontjából a "kényszer- vagy kötelező munka" kifejezés nem foglalja magában:

(i) azt a b) pontban nem említett munkát vagy szolgálatot, amely rendszeresen megkövetelhető a törvényes bírói határozat alapján letartóztatásban levő vagy az ilyen határozattal feltételesen szabadlábra helyezett személytől;

(ii) a katonai jellegű szolgálatot és olyan országokban, ahol a katonai szolgálat lelkiismereti okokból történő megtagadása lehetővé van téve, a köz javára végzett olyan szolgálatot, amelyet a törvény a katonai szolgálatot lelkiismereti okokból megtagadó személyektől megkövetel;

(iii) a közösség életét vagy jólétét veszélyeztető szükséghelyzet vagy természeti csapás esetében megkívánt szolgálatot;

(iv) minden olyan munkát vagy szolgálatot, amely a rendes polgári kötelezettségek része.

9. Cikk

1. Mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra. Senkit sem lehet önkényesen őrizetbe venni vagy letartóztatni. Senkit sem lehet szabadságától másként, mint a törvényben meghatározott okokból és a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani.

2. Minden letartóztatott személyt letartóztatásakor tájékoztatni kell letartóztatása okairól és a legrövidebb időn belül közölni kell vele az ellene emelt vádakot.

3. Azt, akit bűncselekmény vádjával vettek őrizetbe, vagy tartóztattak le, a legrövidebb időn belül bíró, vagy a törvény értelmében bírói hatáskört gyakorló más hatósági személy elé kell állítani; az ilyen személynek joga van arra, hogy

ügyében ésszerű határidőn belül tárgyalást tartsanak, vagy szabadlábra helyezték őt. Az általános szabály ne legyen az, hogy az ítélethozatalra váró személyt őrizetben kell tartani, azonban a szabadlábra helyezést függővé lehet tenni olyan biztosítékoktól, amelyek szavatolják, hogy az érintett személy a tárgyaláson, a bírósági eljárás bármely más szakában, illetőleg adott esetben az ítélet végrehajtása céljából megjelenik.

4. Az a személy, akit szabadságától őrizetbevétel vagy letartóztatás útján fosztottak meg, jogosult a bírósághoz fordulni avégett, hogy az késedelem nélkül döntsön a fogvatartás törvényességéről és rendelje el a szabadlábra helyezését, amennyiben a fogvatartás nem törvényes.

5. Annak a személynek, aki törvénytelen letartóztatás vagy fogvatartás áldozata volt, kikényszeríthető joga van kártalanításra.

10. Cikk

1. A szabadságuktól megfosztott személyekkel emberségesen és az emberi személyiség veleszületett méltóságának tiszteletben tartásával kell bánni.

2. *a)* A vádlottakat, amennyiben nem állnak fenn kivételes körülmények, el kell különíteni az elítéltektől és olyan külön elbánásban kell részesíteni őket, amely megfelel annak a helyzetnek, hogy nincsenek elítélve;

b) a fiatalokú vádlottakat a felnőttektől el kell különíteni és ügyükben a lehető legrövidebb időn belül dönteni kell.

3. A büntetés-végrehajtási rendszerben olyan bánásmódot kell alkalmazni, melynek alapvető célja az elítéltek megjavítása és a társadalomban való beillesztésük elősegítése. A fiatalokú elkövetőket a felnőttektől el kell különíteni, s részükre a koruknak és a jogi helyzetüknek megfelelő elbánást kell biztosítani.

11. Cikk

Senkit nem lehet bebörtönözni kizárólag abból az okból, hogy nem képes valamely szerződéses kötelezettségének eleget tenni.

12. Cikk

1. Minden olyan személynek, aki törvényesen tartózkodik valamely állam területén, joga van e területen a szabad mozgásra és a tartózkodási helye szabad megválasztására.

2. Mindenki szabadon elhagyhat bármely országot, ideértve saját országát is.

3. A fent említett jogok csak a törvényben meghatározott olyan korlátozásoknak vethetők alá, amelyek az állam biztonságának, a közrendnek, a közegészségügynek, a közkerkölcsnek, valamint mások jogainak és szabadságainak a védelme érdekében szükségesek, és amelyek összhangban vannak az Egyezségokmányban elismert egyéb jogokkal.

4. Senkit nem lehet önkényesen megfosztani attól a jogától, hogy saját országába beléphessen.

13. Cikk

Az Egyezségokmányban részes valamely állam területén jogosan tartózkodó külföldit csak a törvénynek megfelelően hozott határozat alapján lehet kiutasítani, és feltéve, hogy kényszerítő állambiztonsági okok nem szólnak ellene, lehetővé kell tenni számára, hogy előterjeszthesse azokat az érveket, melyek a kiutasítása ellen szólnak és azt, hogy ügyét az illetékes hatóság vagy e hatóság által külön e célra

kijelölt egy, vagy több személy felülvizsgálja és hogy az eljárásban képviseltesse magát.

14. Cikk

1. A bíróság előtt mindenki egyenlő. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el. A sajtót és a nyilvánosságot ki lehet zárni a tárgyalás egy részéről vagy az egész tárgyalásról mind erkölcsi okokból, a demokratikus társadalom közrendjének, vagy az állam biztonságának védelme érdekében, mindakkor, amikor a felek magánéletének érdekei azt követelik, mind pedig a bíróság által feltétlenül szükségesnek ítélt mértékben, az olyan különleges körülmények fennállása esetén, amikor a nyilvánosság ártana az igazságszolgáltatás érdekeinek; azonban minden büntető vagy polgári ügyben hozott ítéletet nyilvánosan kell kihirdetni, kivéve, ha a fiatalok érdekei mást kívánnak, vagy ha az eljárás házassági jogvitára vagy gyermekek gyámságára vonatkozik.

2. Bűncselekmény elkövetésével vádolt minden személynek joga van arra, hogy ártatlannak tekintsék mindaddig, amíg bűnösségét a törvény szerint be nem bizonyították.

3. Az ellene emelt vád elbírálásakor mindenkinek teljes és egyenlő joga van legalább a következő biztosítékokra:

a) a legrövidebb határidőn belül egy általa értett nyelven részletesen tájékoztatás az ellene emelt vád természetéről és okáról;

b) megfelelő idővel és lehetőséggel rendelkezék védelme előkészítésére és az általa választott védővel való érintkezésre;

c) indokolatlan késedelem nélkül tárgyalják az ügyét;

- d) a tárgyaláson személyesen jelen lehessen, személyesen vagy az általa választott védő útján védekezhessék; amennyiben védője nincsen, tájékoztassák a védő választására vonatkozó jogáról; és minden olyan esetben, ha az igazság érdekei ezt megkövetelik, hivatalból védőt rendeljenek ki számára, éspedig ingyenesen, amennyiben nem rendelkezik a védő díjazásához szükséges anyagi eszközökkel;
- e) kérdéseket intézhessen vagy intéztethessen az ellene valló tanúkhöz, és a mellette valló tanúk ugyanolyan feltételek mellett jelenhessenek meg és legyenek meghallgathatók, mint az ellene valló tanúk;
- f) díjmentesen vehessen igénybe tolmácsot, amennyiben nem érti vagy nem beszéli a tárgyaláson használt nyelvet;
- g) ne lehessen kényszeríteni arra, hogy saját maga ellen tanúskodjék vagy beismerje bűnösségét.

4. A fiatalok személyek esetében az eljárásnak figyelemmel kell lennie az életkorukra és az átnevelésükhöz fűződő érdekekre.

5. Bűncselekmény elkövetésében bűnösnek nyilvánított minden személynek joga van arra, hogy bűnösnek nyilvánítását és elítélését felsőbb bíróság a törvénynek megfelelően felülvizsgálja.

6. Amikor valakit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen elítélnék és ezt követően az elítélését hatályon kívül helyezik vagy kegyelemben részesítik azért, mert egy új vagy újonnan feltárt tény azt bizonyítja, hogy téves döntés született, azt a személyt, aki ilyen elítélés következtében büntetést állt ki, a törvénynek megfelelően kártalanítani kell, kivéve ha bizonyítást nyer az, hogy a nem ismert ténynek kellő időben való fel nem tárása teljesen vagy részben neki róható fel.

7. Senkivel szemben sem lehet büntetőeljárást indítani vagy büntetést kiszabni olyan bűncselekmény miatt, amely miatt az adott ország törvényének és büntetőeljárásának megfelelően jogerős ítélettel már elítélték vagy felmentették.

15. Cikk

1. Senkit sem lehet bűnösnek nyilvánítani olyan cselekmény vagy mulasztás miatt, amely az elkövetés idején sem a belső-, sem a nemzetközi jog értelmében nem volt bűncselekmény. Ugyanígy nem lehet súlyosabb büntetést kiszabni annál, mint amely a bűncselekmény elkövetése idején alkalmazható volt. Amennyiben a bűncselekmény elkövetése után a törvény enyhébb büntetés alkalmazását rendelte el, ennek előnyeit az elkövető javára érvényesíteni kell.

2. E cikk egyetlen rendelkezése sem akadályozza valamely személy bíróság elé állítását és elítélését olyan cselekmény vagy mulasztás miatt, amely az elkövetés idején a nemzetek közössége által elismert általános jogelvek alapján bűncselekménynek minősült.

16. Cikk

Mindenkinek joga van arra, hogy mindenütt jogképesnek ismerjék el.

17. Cikk

1. Senkit sem lehet alávetni a magánéletével, családjával, lakásával vagy levelezésével kapcsolatban önkényes vagy törvénytelen beavatkozásnak, sem pedig a becsülete és jó hírneve elleni jogtalan támadásnak.

2. Ilyen beavatkozás vagy támadás ellen mindenkinek joga van a törvény védelmére.

18. Cikk

1. Mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságára. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy meggyőződés szabad megválasztását vagy elfogadását és azt a szabadságot, hogy vallását vagy meggyőződését vallásos cselekmények és szertartások végzése útján akár egyénileg, akár másokkal együttesen nyilvánosan vagy magánkörben kinyilváníthassa, gyakorolhassa és taníthassa.
2. Senkit sem lehet olyan kényszernek alávetni, amely csorbítaná azt a szabadságát, hogy saját vallása vagy meggyőződése legyen, vagy hogy ilyent elfogadjon.
3. A vallás vagy meggyőződés kinyilvánításának szabadságát csak a törvényben megállapított olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek a közbiztonság, a rend, a közegészség, az erkölcs, vagy mások alapvető jogai és szabadságai védelmének érdekében szükségesek.
4. Az Egyezségokmány részes államai kötelezik magukat a szülők és adott esetben a törvényes gyámok ama szabadságának tiszteletben tartására, hogy - gyermekeik vallásos és erkölcsi nevelését saját meggyőződésüknek megfelelően biztosítsák.

19. Cikk

1. Nézetei miatt senki sem zaklatható.
2. Mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra; ez a jog magában foglalja mindenfajta adat és gondolat határokra való tekintet nélküli - szóban, írásban, nyomtatásban, művészi formában vagy bármilyen más tetszése szerinti módon történő - keresésének, megismerésének és terjesztésének a szabadságát is.
3. Az e cikk 2. bekezdésében meghatározott jogok gyakorlása különleges köteleességekkel és felelősséggel jár. Ennélfogva az bizonyos korlátozásoknak vethető alá, ezek azonban csak olyanok lehetnek, amelyeket a törvény kifejezetten megállapít és amelyek

- a) mások jogainak vagy jó hírnevének tiszteletben tartása, illetőleg
- b) az állambiztonság vagy a közrend, a közegészség vagy a közerkölcs védelme érdekében szükségesek.

20. Cikk

1. Minden háborús propagandát törvényben kell megtiltani.
2. Törvényben kell megtiltani a nemzeti, faji vagy vallási gyűlölet bármilyen hirdetését, amely megkülönböztetésre, ellenségeskedésre vagy erőszakra izgat.

21. Cikk

A békés gyülekezés jogát el kell ismerni. E jog gyakorlását csak a törvényben megállapított olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban az állam biztonsága, a közbiztonság és a közrend, illetőleg a közegészség, a közerkölcs vagy mások jogai és szabadsága védelme érdekében szükségesek.

22. Cikk

1. Mindenkinek joga van a másokkal való szabad társulásra, ideértve azt a jogot, hogy érdekei védelme céljából szakszervezeteket alakítson, illetőleg azokhoz csatlakozzon.
2. E jog gyakorlását csak a törvényben megállapított olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban az állam biztonsága, a közbiztonság és a közrend, illetőleg a közegészség, a közerkölcs vagy mások jogai és szabadságai védelme érdekében szükségesek. E cikk nem akadályozza, hogy e

jogoknak a fegyveres erők és a rendőrség tagjai által történő gyakorlását törvényes korlátozásnak vessék alá.

3. E cikk egyetlen rendelkezése sem jogosítja fel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek az egyesülési szabadságról és a szervezkedési jog védelméről szóló 1948. évi egyezményében részes államokat olyan törvényhozási intézkedésekre, vagy a törvény oly módon való alkalmazására, amely csorbítja az említett egyezményben meghatározott biztosítékokat.

23. Cikk

1. A család a társadalom természetes és alapvető egysége, és joga van a társadalom és az állam védelmére.

2. A házasságkötésre alkalmas korban levő férfiak és nők házasságkötési és családalapítási jogát el kell ismerni.

3. Házasságot csak a házasulandók szabad és teljes beleegyezése alapján lehet kötni.

4. Az Egyezségokmányban részes államok megfelelő lépéseket tesznek annak biztosítására, hogy a házaspár jogai és kötelességei a házasság fennállása alatt és felbontása esetén egyenlőek legyenek. A házasság felbontása esetén rendelkezni kell a gyermekek szükséges védelméről.

24. Cikk

1. Minden gyermeknek fajra, színre, nemre, nyelvre, vallásra, nemzeti vagy társadalmi eredetre, vagyonra, vagy születésre való tekintet nélkül joga van arra a védelemre, amelyet őt kiskorú állapota folytán a családja, a társadalom és az állam részéről megilleti.

2. Minden gyermeket közvetlenül születése után anyakönyvezni kell és nevet kell neki adni.

3. Minden gyermeknek joga van arra, hogy állampolgárságot szerezzen.

25. Cikk

Minden állampolgárnak a 2. Cikkben említett megkülönböztetések, illetőleg ésszerűtlen korlátozások nélkül joga és lehetősége van arra, hogy

a) a közügyek vitelében közvetlenül vagy szabadon választott képviselők útján részt vegyen;

b) szavazzon és megválaszthassák az általános és egyenlő választójog alapján, titkos szavazással tartott olyan valódi és rendszeres választásokon, amelyek biztosítják a választók akaratának szabad kifejezését;

c) az egyenlőség általános feltételei alapján hazájában közhivatali tisztséget viselhessen.

26. Cikk

A törvény előtt minden személy egyenlő és minden megkülönböztetés nélkül joga van egyenlő törvényes védelemre. Erre tekintettel a törvénynek minden megkülönböztetést tiltania kell és minden személy számára egyenlő és hatékony védelmet kell biztosítania bármilyen megkülönböztetés ellen, mint amilyen például a faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy más helyzet alapján történő megkülönböztetés.

27. Cikk

Olyan államokban, ahol nemzeti, vallási vagy nyelvi kisebbségek élnek, az ilyen kisebbségekhez tartozó személyektől nem lehet megtagadni azt a jogot, hogy csoportjuk más tagjaival együttesen saját kultúrájuk legyen, hogy saját vallásukat vallják és gyakorolják, vagy hogy saját nyelvüket használják.

IV. rész

28. Cikk

1. Meg kell alakítani az Emberi Jogok Bizottságát (az Egyezségokmány további szövegében: „Bizottság”). A Bizottság tizennyolc tagból áll és az alábbiakban meghatározott feladatokat látja el.
2. A Bizottság az Egyezségokmányban részes államok olyan állampolgáraiból alakul, akiknek kiváló erkölcsi tulajdonságaik vannak és elismerten tájékozottak az emberi jogok területén, figyelembe véve azt is, hogy előnyös, ha néhány olyan személy is részt vesz a Bizottság munkájában, akinek jogi tapasztalatai vannak.
3. A Bizottság tagjait választják, s azok személyes minőségükben járnak el.

29. Cikk

1. A Bizottság tagjait az Egyezségokmányban részes államok által erre a célra jelölt, a 28. Cikkben meghatározott tulajdonságokkal rendelkező személyek névjegyzéke alapján titkos szavazással választják.
2. Az Egyezségokmányban részes minden állam legfeljebb két személyt jelölhet. E személyeknek a jelölő állam állampolgárainak kell lenniük.
3. Ugyanaz a személy ismét jelölhető.

30. Cikk

1. Az első választást legkésőbb az Egyezségokmány hatálybalépését követő hat hónapon belül meg kell tartani.
2. A 34. Cikk szerint bejelentett üresedés esetén történő választást kivéve, a Bizottságba való bármely választás időpontja előtt legalább négy hónappal, az Egyesült Nemzetek Főtitkára írásban felhívja az Egyezségokmányban részes államokat, hogy három hónapon belül közöljék a Bizottság tagjaként ajánlott jelöltjeiket.
3. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára az ily módon jelölt személyekről betűrendes névjegyzéket készít, feltüntetve az e személyeket jelölő részes államokat, és a névjegyzéket legkésőbb a választás időpontja előtt egy hónappal megküldi az Egyezségokmányban részes államoknak.
4. A Bizottság tagjait az Egyezségokmányban részes államoknak az Egyesült Nemzetek Főtitkára által az Egyesült Nemzetek székhelyére összehívott értekezleten választják meg. Az értekezleten, melynek határozatképességéhez a jelen Egyezségokmányban részes államok kétharmadának részvétele szükséges, a Bizottságba beválasztottnak azokat a jelölteket kell tekinteni, akik a legtöbb szavazatot, valamint a részes államok jelenlevő és szavazó képviselői szavazatainak abszolút többségét elnyerték.

31. Cikk

1. Ugyanannak az államnak csak egy állampolgára lehet a Bizottság tagja.

2. A Bizottság megválasztása során figyelmet kell fordítani a tagság méltányos földrajzi megoszlására, valamint a civilizáció különböző formáinak és a fő jogrendszernek a képviselőjére.

32. Cikk

1. A Bizottság tagjait négy évre választják. A tagok újrjelölés esetén újra választhatók. Az első választás alkalmával megválasztott tagok közül kilencnek megbízatása két év elteltével megszűnik; ennek a kilenc tagnak a nevét nyomban az első választást követően a 30. Cikk 4. bekezdésében megjelölt értekezlet elnöke sorshúzás útján állapítja meg.

2. A megbízatás időtartamának lejártá után a választásokat az Egyezségokmány e részében foglalt előző cikkeknek megfelelően kell megtartani.

33. Cikk

1. Amennyiben a Bizottság egy tagja, a Bizottság többi tagjának egyhangú véleménye szerint feladatait bármilyen okból - az ideiglenes jellegű távollét esetét kivéve - nem látja el, a Bizottság elnöke ezt közli az Egyesült Nemzetek Főtitkárával, aki ennek a tagnak a helyét megüresedettnek nyilvánítja.

2. A Bizottság valamely tagjának elhunytá vagy lemondása esetén, az elnök haladéktalanul értesíti az Egyesült Nemzetek Főtitkárát, aki a tagsági helyet az elhalálozásnak, vagy lemondás hatálybalépésének időpontjától megüresedettnek nyilvánítja.

34. Cikk

1. Amennyiben valamely tagsági helyet a 33. Cikk értelmében megüresedettnek nyilvánítanak, és a pótlandó tag megbízatása a megüresedettnek nyilvánítás időpontjától számított hat hónapon belül nem jár le, az Egyesült Nemzetek Főtitkára erről értesíti az Egyezségokmányban részes államokat, amelyek a megüresedett tagsági hely betöltése céljából kéthónapos határidő alatt a 29. Cikknek megfelelően jelöléseket terjeszthetnek elő.

2. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára betűrendes névjegyzéket készít az ily módon jelölt személyekről s azt közli az Egyezségokmányban részes államokkal. A megüresedett tagsági helyre a választást az Egyezségokmány e részében foglalt vonatkozó rendelkezések szerint kell megtartani.

3. A Bizottságnak az a tagja, akit a 33. Cikk értelmében megüresedettnek nyilvánított tagsági helyre választottak meg, addig az időpontig marad tagja a Bizottságnak, ameddig a megüresedett bizottsági helyet betöltött tag megbízása e cikk értelmében megszűnt volna.

35. Cikk

A Bizottság tagjai az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének jóváhagyásával az Egyesült Nemzetek anyagi eszközeinek terhére, a Közgyűlés által a Bizottság feladatkörének fontosságára való tekintettel megállapított módozatok és feltételek szerint fizetést kapnak.

36. Cikk

Az Egyesült Nemzetek Főtitkára a Bizottság rendelkezésére bocsátja azt a személyzetet és azokat az anyagi eszközöket, amelyek az Egyezségokmány által a Bizottságra ruházott feladatok hatékony ellátásához szükségesek.

37. Cikk

1. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára a Bizottság első ülését az Egyesült Nemzetek székhelyére hívja össze.
2. Az első ülést követően a Bizottság az eljárási szabályaiban meghatározott időközökben ül össze.
3. A Bizottság rendszerint az Egyesült Nemzetek székhelyén, vagy az Egyesült Nemzetek genfi Hivatalában ülészik.

38. Cikk

A Bizottság minden tagja hivatalba lépése előtt a Bizottság nyílt ülésén ünnepélyes kötelezettséget tartozik vállalni arra, hogy feladatait pártatlanul és lelkiismeretesen látja el.

39. Cikk

1. A Bizottság tisztségviselőit kétévi időtartamra választja meg. A tisztségviselők újraválaszthatók.
2. A Bizottság maga állapítja meg eljárási szabályait, azonban e szabályoknak, egyebek között, tartalmazniuk kell az alábbiakat:
 - a) a határozatképességhez tizenkét tag jelenléte szükséges;
 - b) a Bizottság határozatait a jelenlevő tagok többségének szavazatával hozza.

40. Cikk

1. Az Egyezségokmányban részes államok kötelezik magukat, hogy az Egyezségokmányban elismert jogok érvényesítése érdekében elfogadott intézkedéseikről és e jogok gyakorlásában elért előrehaladásról jelentéseket terjesztenek elő, éspedig:

a) az Egyezségokmánynak az adott államra vonatkozó hatálybalépéstől számított egy éven belül és

b) ezt követően minden olyan alkalommal, amikor erre a Bizottság felkéri őket.

2. Minden jelentést az Egyesült Nemzetek Főtitkára elé kell terjeszteni, aki azokat a Bizottságnak megvizsgálás céljából megküldi. A jelentéseknek rá kell mutatniuk az Egyezségokmány végrehajtását érintő esetleges körülményekre és nehézségekre.

3. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára a Bizottsággal történő tanácskozás után megküldheti az érdekelt szakosított intézményeknek a jelentések olyan részeinek másolatát, amelyek illetékességükbe tartozhatnak.

4. A Bizottság az Egyezségokmányban részes államok által előterjesztett jelentéseket tanulmányozza. A Bizottság a saját jelentéseit és az általa szükségesnek látott általános észrevételeit eljuttatja a részes államokhoz. A Bizottság a Gazdasági és Szociális Tanácsnak is megküldheti ezeket az észrevételeket az Egyezségokmányban részes államoktól kapott jelentések másolataival együtt.

5. Az Egyezségokmányban részes államok az ennek a cikknek a 4. bekezdése alapján tett észrevételekkel kapcsolatos megjegyzéseiket megküldhetik a Bizottságnak.

41. Cikk

1. Az Egyezségokmányban részes bármelyik állam e cikk alapján bármikor kijelentheti, hogy elismeri a Bizottság arra vonatkozó illetékességét, hogy az

átvegyen és megvizsgáljon olyan bejelentéseket, amelyekben valamely részes állam azt állítja, hogy egy másik részes állam nem teljesíti az Egyezségokmányban foglalt kötelezettségeit. Az ennek a cikknek az alapján történő bejelentéseket csak az esetben lehet elfogadni és megtárgyalni, ha azok olyan részes államtól származnak, amely kijelentette, hogy saját magára nézve elismeri a Bizottság illetékességét. A Bizottság nem vesz át olyan bejelentést, amelyben olyan részes állam érdekelt, amely nem tett ilyen kijelentést. Az ennek a cikknek az alapján kapott bejelentések tekintetében az alábbi eljárást kell alkalmazni:

a) Amennyiben az Egyezségokmányban részes valamely állam úgy véli, hogy valamely más részes állam nem hajtja végre az Egyezségokmány rendelkezéseit, írásos bejelentéssel felhívhatja erre ennek a részes államnak a figyelmét. A bejelentés átvételétől számított három hónapon belül az átvevő állam a bejelentést tevő állammal írásban közli az ügy tisztázására szolgáló magyarázatot vagy más nyilatkozatot, amelynek a szükséges és célszerű mértékben magában kell foglalnia az adott államban már igénybe vett, folyamatban levő, vagy nyitva álló eljárásokra, illetőleg jogorvoslatokra történő utalásokat.

b) Amennyiben attól az időponttól számított hat hónapon belül, amikor az eredeti bejelentést a címzett állam megkapta, az ügy nem rendeződik mindkét részes állam megaláztatására, mindkét államnak joga van az ügyet a Bizottság elé terjeszteni a Bizottsághoz és a másik érdekelt államhoz intézett értesítés útján.

c) A Bizottság az eléje terjesztett üggyel csak azután foglalkozik, miután meggyőződött arról, hogy a nemzetközi jog általánosan elismert elveivel összhangban minden rendelkezésre álló belső jogorvoslatot igénybe vettek és kimerítettek. Ez a szabály nem alkalmazandó, ha a jogorvoslati eljárások az ésszerű időn túl elhúzódnának.

d) A Bizottság az e cikk alapján előterjesztett bejelentéseket zárt ülésen tárgyalja.

e) A *c)* pont rendelkezéseinek fenntartása mellett a Bizottság jószolgálatával az érdekelt részes államok rendelkezésére áll abból a célból, hogy az ügyet az Egyezségokmányban elismert emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása alapján barátságos megoldással rendezzék.

f) A Bizottság bármely eléje terjesztett ügyben felkérheti a *b)* pontban említett érdekelt részes államokat arra, hogy számára minden szükséges tájékoztatást megadjanak.

g) A *b)* pontban említett érdekelt részes államoknak joguk van arra, hogy képviseltessék magukat az ügynek a Bizottságban történő tárgyalása során és hogy szóban vagy írásban, illetőleg mindkét módon észrevételeket tegyenek.

h) A Bizottság a *b)* pontban meghatározott értesítés átvételétől számított tizenkét hónapon belül jelentést készít:

(i) amennyiben az *e)* pont rendelkezéseinek megfelelően megoldás jött létre, a Bizottság jelentését a tények és az elért megoldás rövid ismertetésére korlátozza;

(ii) amennyiben az *e)* pont rendelkezéseinek megfelelő megoldás nem jött létre, a Bizottság jelentését a tények rövid ismertetésére korlátozza; az érdekelt részes államok által előterjesztett írásbeli és szóbeli észrevételeket tartalmazó jegyzőkönyvet csatolja a jelentéshez.

A jelentést az érdekelt részes államokkal minden ügyben közölni kell.

2. E cikk rendelkezései akkor lépnek hatályba, amikor az Egyezségokmányban részes tíz állam megtette az ennek a cikknek az 1. bekezdése szerinti nyilatkozatot.

E nyilatkozatokat az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál kell letétbe helyezni, aki azok másolatát megküldi a többi részes államnak. Az ilyen nyilatkozatokat a Főtitkárhoz címzett közlés útján bármikor vissza lehet vonni. A visszavonás nem akadályozza az olyan ügy megtárgyalását, amely az ennek a cikknek az alapján már megtett bejelentés tárgya; a nyilatkozatát visszavonó részes államtól semmilyen további bejelentést nem lehet elfogadni azután, hogy a Főtitkár megkapta a nyilatkozat

visszavonásáról szóló értesítését, hacsak az érdekelt részes állam újabb nyilatkozatot nem tesz.

42. Cikk

1. a) Amennyiben a 41. Cikk értelmében a Bizottság elé terjesztett ügyben az érdekelt részes államokat kielégítő megoldás nem jött létre, a Bizottság az érdekelt részes államok előzetes hozzájárulásával eseti Békéltető Bizottságot jelölhet ki (a továbbiakban: "Békéltető Bizottság"). A Békéltető Bizottság jószolgálatával az érdekelt részes államok rendelkezésére áll abból a célból, hogy az ügyben az Egyezségokmány tiszteletben tartása alapján barátságos megoldásra jussanak.

b) A Békéltető Bizottság az érdekelt részes államok egyetértésével kijelölt öt tagból áll. Amennyiben az érdekelt részes államok három hónapon belül nem jutnak egyetértésre a Békéltető Bizottság egészének vagy egy részének összetétele tekintetében, a Békéltető Bizottságnak azokat a tagjait, akikre vonatkozóan egyetértés nem jött létre, a Bizottság választja meg tagjai közül, kétharmad szótöbbséggel titkos szavazás útján.

2. A Békéltető Bizottság tagjai személyes minőségükben járnak el. Nem lehetnek az érdekelt részes államok, vagy olyan állam állampolgárai, amely nem részese az Egyezségokmánynak, sem pedig olyan részes állam állampolgárai, amely nem tett a 41. Cikk szerinti nyilatkozatot.

3. A Békéltető Bizottság elnököt választ és megállapítja eljárási szabályait.

4. A Békéltető Bizottság üléseit rendszerint az Egyesült Nemzetek székhelyén, vagy az Egyesült Nemzetek genfi Hivatalában tartja. Az üléseket azonban olyan egyéb megfelelő helyen is meg lehet tartani, amelyet a Békéltető Bizottság az Egyesült Nemzetek Főtitkárával és az érdekelt részes államokkal történt tanácskozás után meghatároz.

5. A 36. Cikk alapján felállított Titkárság az ennek a cikknek az alapján létesített Békéltető Bizottságoknak is a rendelkezésére áll.

6. A Bizottság által átvett és összegyűjtött tájékoztatásokat a Békéltető Bizottság rendelkezésére kell bocsátani, amely felhívhatja az érdekelt részes államokat a szükséges kiegészítő tájékoztatások megadására.

7. Miután a Békéltető Bizottság az ügyet teljes egészében megvizsgálta, de legfeljebb az ügynek az eléje terjesztését követő tizenkét hónap elteltével, jelentést intéz a Bizottság elnökéhez, aki azt közli az érdekelt részes államokkal:

a) Amennyiben a Békéltető Bizottság az ügy megvizsgálását nem képes tizenkét hónapon belül befejezni, jelentését annak rövid ismertetésére korlátozza, hogy mennyire jutott a kérdés vizsgálatában.

b) Amennyiben az ügyben az Egyezségokmányban elismert emberi jogok tiszteletben tartása alapján barátságos megoldás jött létre, a Békéltető Bizottság a jelentését a tényeknek és az elért megoldásoknak az ismertetésére korlátozza.

c) Amennyiben a *b)* pont értelmében megoldás nem jött létre, a Békéltető Bizottság jelentésének tartalmaznia kell az érdekelt részes államok közötti vitás ügyre vonatkozó valamennyi ténykérdéssel kapcsolatos következtetéseit, valamint az ügy barátságos rendezésének lehetőségeire vonatkozó megállapításait. E jelentésnek magában kell foglalnia az érdekelt részes államok írásbeli észrevételeit és a szóbeli észrevételeiket tartalmazó jegyzőkönyvet is.

d) Amennyiben a Békéltető Bizottság jelentését a *c)* pont alapján terjeszti elő, az érdekelt részes államok e jelentés átvételétől számított három hónapon belül tájékoztatják a Bizottság elnökét arról, hogy elfogadják-e a Békéltető Bizottság jelentésében foglaltakat.

8. E cikk rendelkezései nem érintik a Bizottságnak a 41. Cikkben meghatározott kötelezettségeit.

9. Az érdekelt részes államok egyenlően viselik a Békéltető Bizottság tagjainak összes költségeit, az Egyesült Nemzetek Főtitkárának becslése alapján megállapított előirányzatnak megfelelően.

10. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára szükség esetén jogosult fedezni a Békéltető Bizottság tagjainak költségeit, még mielőtt az érdekelt részes államok az e cikk 9. bekezdésének megfelelően megtérítenék azokat.

43. Cikk

A Bizottságnak és az eseti Békéltető Bizottságnak a 42. Cikk szerint kijelölt tagjai jogosultak az Egyesült Nemzetek kiküldött szakértőit megillető mindazokra a könnyítésekre, kiváltságokra és mentességekre, amelyeket az Egyesült Nemzetek kiváltságairól és mentességeiről szóló egyezmény vonatkozó részei meghatároznak.

44. Cikk

Az Egyezségokmány végrehajtására vonatkozó rendelkezések nem érintik azokat az eljárásokat, amelyeket az emberi jogok területén az Egyesült Nemzetek Szervezetét, valamint szakosított intézményeit létesítő okmányok és ezek egyezményei állapítanak meg és nem akadályozzák az Egyezségokmányban részes államokat abban, hogy vitáikat a közöttük hatályban levő általános vagy különös nemzetközi megállapodásokban meghatározott más eljárás igénybevétele útján oldják meg.

45. Cikk

A Bizottság működéséről a Gazdasági és Szociális Tanács útján évenként jelentést tesz a Közgyűlésnek.

V. rész

46. Cikk

Az Egyezségokmány egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az csorbítaná az Egyesült Nemzetek Alapokmányának és a szakosított intézmények alapszabályzatainak azokat a rendelkezéseit, amelyek meghatározzák az Egyesült Nemzetek különböző szerveinek és szakosított intézményeinek az Egyezségokmányban érintett kérdésekkel kapcsolatos felelősségét.

47. Cikk

Az Egyezségokmány egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az csorbítaná a népek veleszületett jogát arra, hogy teljes mértékben és szabadon élvezzék és felhasználják természeti kincseiket és erőforrásaikat.

VI. rész

48. Cikk

1. Az Egyezségokmányt az Egyesült Nemzetek tagállamai, illetőleg bármely szakosított intézményének tagállamai, a Nemzetközi Bíróság Alapszabályában részes államok, valamint azok az államok írhatják alá, amelyeket az Egyesült

Nemzetek Közgyűlése felkért arra, hogy az Egyezségokmányban részesek legyenek.

2. Az Egyezségokmányt meg kell erősíteni. A megerősítő okiratokat az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

3. Az Egyezségokmányhoz az ennek a cikknek az 1. bekezdésében megjelölt bármely állam csatlakozhat.

4. Az Egyezségokmányhoz való csatlakozás a csatlakozási okiratnak az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál való letétbehelyezésével történik.

5. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára azokat az államokat, amelyek az Egyezségokmányt aláírták vagy ahhoz csatlakoztak, értesíti az egyes megerősítő vagy csatlakozási okiratok letétbehelyezéséről.

49. Cikk

1. Az Egyezségokmány a harmincötödik megerősítő vagy csatlakozási okiratnak az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál történt letétbe helyezését követő három hónap elteltével lép hatályba.

2. Annak az államnak a tekintetében, amely az Egyezségokmányt a harmincötödik megerősítő vagy csatlakozási okirat letétbe helyezése után erősíti meg vagy csatlakozik ahhoz, az Egyezségokmány megerősítő vagy csatlakozási okirata letétbe helyezésétől számított három hónap elteltével lép hatályba.

50. Cikk

Az Egyezségokmány rendelkezései a szövetségi államok minden részére bármiféle korlátozás vagy kivétel nélkül kiterjednek.

51. Cikk

1. Az Egyezségokmányban részes bármely állam módosítást javasolhat s annak szövegét megküldheti az Egyesült Nemzetek Főtitkárának. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára minden módosítási javaslatot eljuttat az Egyezségokmányban részes államokhoz azzal a kéressel, hogy közöljék vele, kívánják-e a részes államok értekezletének összehívását a javaslat megtárgyalása és szavazásra bocsátása céljából. Amennyiben a részes államok legalább egyharmada az értekezlet összehívása mellett nyilatkozik, az Egyesült Nemzetek Főtitkára az Egyesült Nemzetek égisze alatt összehívja az értekezletet. Az értekezleten jelenlevő és szavazó részes államok többsége által elfogadott módosítást jóváhagyás céljából az Egyesült Nemzetek Közgyűlése elé kell terjeszteni.

2. A módosítás akkor lép hatályba, ha azt a Közgyűlés jóváhagyta és az Egyezségokmányban részes államok kétharmados többsége a vonatkozó alkotmányos eljárásának megfelelően elfogadta.

3. A hatálybalépett módosítás az azt elfogadó részes államokat kötelezi, a többi részes államot továbbra is a jelen Egyezségokmány rendelkezései, valamint az általuk korábban elfogadott módosítások kötelezik.

52. Cikk

Az Egyesült Nemzetek Főtitkára a 48. Cikk 5. bekezdésében előírt értesítésektől függetlenül, az ugyanannak a cikknek az 1. bekezdésében meghatározott államokat tájékoztatja:

- a) a 48. Cikk alapján történt aláírásokról, megerősítésekről és csatlakozásokról;
- b) az Egyezségokmányban a 49. Cikk szerinti hatálybalépésének, valamint az 51. Cikk alapján végrehajtott módosítások hatálybalépésének időpontjáról.

53. Cikk

1. Az Egyezségokmányt, amelynek angol, francia, kínai, orosz és spanyol szövege egyaránt hiteles, az Egyesült Nemzetek levéltárában kell elhelyezni.
2. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára az Egyezségokmány hiteles másolatát megküldi a 48. Cikkben említett államoknak.”

3. § A Magyar Népköztársaság a megerősítő okirat letétbe helyezésekor az alábbi nyilatkozatot tette:

„A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa kijelenti, hogy a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 48. Cikkének 1. és 3. bekezdése ellentétben áll az Egyezségokmány egyetemes jellegével. Az államok szuverén egyenlőségének alapelvéből következik az a követelmény, hogy az Egyezségokmánynak minden állam megkülönböztetés és korlátozás nélkül részesévé válhassék.”

„A Magyar Népköztársaság 1988. szeptember 7-i hatállyal az alábbi nyilatkozatot tette: »A Magyar Népköztársaság a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 41. cikkével összhangban kijelenti, hogy elismeri az Egyezségokmány 28. cikke alapján létrehozott Emberi Jogi Bizottság arra vonatkozó illetékességét, hogy az átvegyen és megvizsgáljon olyan bejelentéseket, amelyeken valamely részes állam azt állítja, hogy egy másik részes állam nem teljesíti az Egyezségokmányban foglalt kötelezettségeit..”

4. § (1) Ez a törvényerejű rendelet a kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezéseit azonban az 1976. évi március hó 23. napjától kezdődő hatállyal kell alkalmazni.
- (2) A törvényerejű rendelet végrehajtásáról a Kormány gondoskodik.